

Pen Club-aren Idazluma jasotzean esandako hitzak

Ez naiz luzatuko esan eta errepikatuz niretzat ohorea, pribilegioa eta ustekabekoa dela saria edo sinbolo hau. Halaxe da, eta kito: ohorea, pribilegioa, eta ustekabekoa. Ohore eta pozaz gainera, edo gainetik lotsa pittin bat ere badut. Lotsa dezentea, egia esan.

Zergatik? Nire aurretik asko direlako sari hau merezi dutenak. Merezi dudana ere ez baitakit, gainera. Ez jakitearren ez baitakit idazle naizen ere. Zer da idazle izatea? Ez naiz literaturgile sortzailea, bistan da. Eta hala ere, idatzi eta idatzi pasa dut bizitza.

Tresnak edo langailuak egiten badu bat ofizioko, (arotza mailuak, nekazaria atxurrak, informatikoa ordenagailuak) nire tresna idazluma izan denez, idazle naiz. Idazluma bada idazten duenaren sinboloa horixe da nirea. Ez dakit idatzi dudana asko edo gutxi den, ez dakit ona edo eskasa den, ez dakit egokia den edo ez, baina aitortu dut orrialde txuri ugari zikindu dudala. Eta tresna bat, bat, nirea izatekotan idazluma dela langailu hori, ez mikrofonoa eta ez kamera.

Lumarekin moldatu naiz hobekien, ideiak azaltzeko, informazioa zabaltzeko. Martin Ugalde zenak esan ohi zuen berarentzat tarte egokiena burutik hatzamarretara doana zela, eta ez, burutik mihira.

Motxegia distantzia hau.

Ez dakit horregatik izango den, baina nire bizitza profesionala idatziari lotua egon dela azken 40 urtetan, egia da. Bi modutara: Neuk idatzi dudana da bat, eta besteek idaztera bul-

tzatu eta haiek idatzitakoa bideratzen egin dudana da bestea. Bata eta bestea elkarren osagarri.

Nik idatzi dudana liburu, aldizkari eta egunkarietan dago zabaldua, gordea edo galdua.

Besteek idatz dezaten modua egiteko ahalegina ez da gutxiestekoa nire ibilbidean. Horretan saiatu naiz.

Jakin aldizkarian, hogeita hamar urtetik gora zuzendari gisa. Eta ia 13 urtetan, tresna kendu ziguten arte, Euskaldunon Egunkarian, nire modura. Biak ulertu ditut plataforma libre, askotariko eta independente gisa. Zentsura, murruntza eta tamaina guztietako presio eta debekuen gainetik.

Idazle gisa egin dudana ulertu nahi duenak bi osagai uztartu behar ditu nire bizitzan: soziologia eta kazetaritza. Hala ikusten dut nire burua, formazioz bezala profesioz. Bien arteko ezkontzaren emaitza dira nire lan gehienak. Soziologo bezala errealitatea aztertzea interesatu zait, egungoa zein historikoa.

Kazetari gisa, azterketa horren berri eman nahi izan dut. Azterketa eta honen dibulgazioa, biak batera doaz nire lanean, langaia edozein delarik ere: dela zentsura, dela bibliografia, euskalgintzaren gorabeherak, edo kultura idatziaren azterketa nahiz azalpena. Formatu baino areago informatu egin nahi izan dut beti, (dotrina gutxi eman dut nik). Informatu: itzalean gelditu zaigun egoera, isilarazi diguten errealitatea, edota transmititu ez zaigun historia ezagutzera eman. Informazioz elikatu gure kultura, informazioz elikatu gure herria. Adiera horretan informazioa

ez da datu soila, baizik eta datua eta analisia, testuingurua, ikuspegia: objektua eta begiak, biak. Informazioak, fidagarria denean, nire ustez sekulako indarra du: nola belaun transmisioan, hala herri kontzientzian, gizabanakoaren kontzientzian zein kolektiboan.

Hitz batez, errealitate historiko, sozial zein kulturalaren sukaldeko berri ematen saiatu naiz. Zentsura frankistaren kasuan, esaterako.

Ongi ulertu badut, nirea adina belaunaldi batena den traiektoria hau, saio edo esfortzu hau saritzen duzue gaurkoan. Eskerrik asko.

Baina ez hau bakarrik, ezta?

Duela bi urte traiektoria hau, (eta honen pareko beste asko) Estatuaren infernuko zuloa bota zuten batzuek. "Ecce homo" idatzi zuen Bemardo Atxagak. Hainbat eta hainbat lan, dossier, dokumentu, karpeta, eta dietario guztiak, harrez gero "documento intervenido" dira. Hamaika orduz ahal izan zuten guztia harrapatuta, han dago guztia guardia zibilen esku, eta ez nik nahiko nukeen berezko irakurlearen eskuetan. Euskal kultura erdiaren informazioa guardia zibilen eskuetan dago: Egunkaria oso-osorik, eta Jakin, Argia, Euskalgintza Elkarlanean Fundazioa, Zabaltzen, Plaza-gunea, Ikastolak, Partaide. Eta lehenago: Egin, Ardi Beltza, AEK...

Irakurle "berri" horiek ez dute gure lana inoiz ulertuko.

Nire herritik Madrila ninderamatela, eskuak burdinez lotuta, burua estalita, zergatik ninderamaten Ben Laden baten moduan galdetu nien. Eta buru egiten zuenak eman zidan gako esplikatzailea: "Hay plumas que matan más que las pistolas". Nitaz ari ote zen galdetu nion.

Gutako inortox ezin ziren ari, gezurra da

eta: pistolak baino areago hiltzen dituzten idazluma omen daude. Ez dira geureak.

Ez dute ulertu nahi eta ez dute ulertuko euskararen alde eta euskal kulturaren alde lan egitea ez dela indarkeria bultzatzea, guztiz kontrakoa baizik. Ez dute ulertuko, ez dute ulertu nahi eta. Ez zaie komeni eta!

Gaur jaso dudan idazluma honek ez du inor hilko.

Zuen laguntzarekin, Pen Clubaren laguntzarekin, kultura eraikitzen jarraitu nahi dut, euskalgintza elikatzen. Eta gainera, zuen laguntzarekin, euskal kultura eta euskalgintzako gizon eta emakume guztien ohorea defendatzen, gezur guztien gainetik.

Idazluma honen bidez, eta zuei esker, orain arte bezalatsu, zentsura, sorgin ehiza eta inkisizio mota guztiak salatuz jarraitu nahi dugu, azken aldiko izenik gabeko salbuespen egoera honetatik hasita.

Bukatzer aurrerant, hasi naizen bihotz beretik. Eskerrik asko handi bat Pen Clubari eskainiz, nire neure izenean noski, baina nago beste askorenean ere baietz: hainbat urtetan Jakinen izan ditudan lankideak ditut gogoan, Egunkaria proiektua sortzen eta gidatzen izan ginonok eta bereziki orain Egunkaria auziko bidegabekeria jasaten dugunok ditut bihotzean, eta beste asko. Horiakin guztiekin batera esaten dizuet nik, Pen Clubari esaten diot, animo eta jarrai aurrera askatasun handiaren baitan askatasun txiki guztien bide eta xendak lantzen.

Aurretiaz eskertzen diot Pen Club-ari eskatzen diodana: eman dezala munduan gure berri, gure eskubide murrizketen berri.

**“Lumarekin
moldatu naiz
hobekien, ideiak
azaltzeko, informazioa
zabaltzeko. Martin
Ugalde zenak esan ohi
zuen berarentzat tarte
egokiena burutik
hatzamarretara doana
zela, eta ez, burutik
mihira**